

ҚАУЛЫ

2026 ЖЫЛҒЫ 26 наурыз

Шымкент қаласы

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

№ 1134

город Шымкент

**«Шымкент қаласының балалар құқығын қорғау басқармасы»
коммуналдық мемлекеттік мекемесін құру және ережесін бекіту туралы**

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы», «Мемлекеттік мүлік туралы», «Құқықтық актілер туралы» Қазақстан Республикасының заңдарына, «Мемлекеттік органдар мен олардың құрылымдық бөлімшелерінің қызметін ұйымдастырудың кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 1 қыркүйектегі № 590 қаулысына сәйкес және «Шымкент қаласының басқару схемасы туралы» 2018 жылғы 22 маусымдағы № 31/252-6с Шымкент қаласы мәслихатының шешіміне өзгеріс енгізу туралы» Шымкент қаласы мәслихатының 2025 жылғы 17 қыркүйектегі № 29/259-VIII шешімі негізінде Шымкент қаласының әкімдігі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. «Шымкент қаласының балалар құқығын қорғау басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі құрылсын.

2. «Шымкент қаласының балалар құқығын қорғау басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі туралы ереже осы қаулыға қосымшаға сәйкес бекітілсін.

3. «Шымкент қаласының білім басқармасы» мемлекеттік мекемесі Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіпте:

1) осы қаулыны қол қойылған күнінен бастап бес жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына электрондық цифрлық қолтаңбасымен куәландырылған қазақ және орыс тілдерінде электрондық түрде жіберуді;

2) осы қаулыны ресми жарияланғанынан кейін Шымкент қаласы әкімдігінің интернет-ресурстарында орналастыруды;

3) осы қаулыдан туындайтын өзге де шаралардың қабылдануын қамтамасыз етсін.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау Шымкент қаласы әкімінің жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

5. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Шымкент қаласының әкімі

Ғ. Сыздықбеков

0036400

**Шымкент қаласының балалар құқықтарын қорғау басқармасы
коммуналдық мемлекеттік мекемесі туралы
ЕРЕЖЕ**

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Шымкент қаласының балалар құқықтарын қорғау басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі – Басқарма) Қазақстан Республикасының мемлекеттік органы болып табылады және Шымкент қаласының аумағында балалар құқықтарын қорғау саласында басшылықты жүзеге асырады.

2. Басқарма өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына, Қазақстан Республикасы Президенті мен Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

3. Басқарма мемлекеттік мекеме ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, мемлекеттік тілде өзінің атауы жазылған мөрлері мен мөртабандары, белгіленген үлгідегі бланкілері бар, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қазынашылық органдарында шоттары болады.

4. Басқарма азаматтық-құқықтық қатынастарға өз атынан түседі.

5. Басқарма заңнамаға сәйкес уәкілеттік берілген жағдайда мемлекет атынан азаматтық-құқықтық қатынастардың тарапы болуға құқылы.

6. Басқарма өз құзыреті мәселелері бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен Басқарма басшысының бұйрықтарымен ресімделетін шешімдер қабылдайды.

7. Басқарманың құрылымы мен штат санының лимиті заңнамаға сәйкес бекітіледі.

8. Басқарманың орналасқан жері: индекс 160023, Қазақстан Республикасы, Шымкент қаласы, Қаратау ауданы, Нұрсат тұрғын алабы, Нұрсұлтан Назарбаев даңғылы 10.

9. Мемлекеттік органның толық атауы – «Шымкент қаласының балалар құқықтарын қорғау басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі.

10. Осы Ереже Басқарманың құрылтай құжаты болып табылады.

11. Басқарманың қызметін қаржыландыру Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жергілікті бюджеттен жүзеге асырылады.

12. Басқармаға өзінің функциялары болып табылатын міндеттерді орындау мәніне кәсіпкерлік субъектілерімен шарттық қатынастарға түсуге тыйым салынады.

Егер Басқармаға заңнамалық актілермен табыс әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілген жағдайда, алынған табыстар Қазақстан Республикасының заңнамасында өзгеше белгіленбесе, мемлекеттік бюджетке жіберіледі.

2-тарау. Мемлекеттік органның міндеттері мен өкілеттіктері

13. Міндеттері:

- 1) балалар құқықтарын қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру;
- 2) балалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету, олардың кемсітушілігіне жол бермеу;
- 3) балалардың құқықтары мен заңды мүдделерінің негізгі кепілдіктерін нығайту, сондай-ақ олардың құқықтары бұзылған жағдайларда қалпына келтіру.

14. Құқықтары мен міндеттері:

- 1) мемлекеттік органдардан, ұйымдардан, меншік нысаны мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан, олардың лауазымды тұлғаларынан қажетті ақпарат пен материалдарды заңнамада белгіленген тәртіппен сұратуға және алуға;
- 2) өз құзыретіне кіретін мәселелер бойынша қолданыстағы заңнаманы қолдану жөнінде түсіндірмелер беруге;
- 3) қызмет саласы бойынша халықаралық ұйымдардың қызметіне қатысуға;
- 4) басқа мемлекеттік органдармен, халықаралық ұйымдармен, сыртқы экономикалық және өзге де қызметке қатысушылармен Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен, сондай-ақ тиісті мемлекеттік органдардың келісімімен бірлескен актілер негізінде өзара іс-қимыл жасауға;
- 5) Басқарма қызметкерлерінің Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі, балалар құқықтарын қорғау саласында біліктілікті арттыруды жүзеге асыратын ұйымдар және мемлекеттік қызмет саласындағы уәкілетті орган ұйымдастырған біліктілікті арттыру және қайта даярлау курстарынан өтуін қамтамасыз етуге;
- 6) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Басқарманың құқықтары мен мүдделерін қорғау мақсатында сотқа жүгінуге, талап-арыздар беруге;
- 7) балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау мақсатында уәкілетті органдарға жүгінуге;
- 8) өз құзыреті шегінде консультативтік-кеңесші және сараптамалық комиссиялар құруға;
- 9) қызметкерлерді көтермелеу, тәртіптік жазаларды қолдану және алып тастау туралы ұсыныстар енгізуге;

10) жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін, арыздары мен шағымдарын қарауға;

11) заңмен қорғалатын коммерциялық, қызметтік және өзге де құпияны жария етпеуге;

12) бала және оның отбасы туралы ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз етуге;

13) ата-аналардың (заңды өкілдердің) және баланың келісімін алуды қамтамасыз етуге;

14) заңнамаға сәйкес өзге де құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыруға.

15. Функциялары:

1) балалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру;

2) балалар құқықтарын қорғау саласында азаматтардың конституциялық құқықтары мен бостандықтарының сақталуын, сондай-ақ балалардың өмір сүру сапасының құқықтық және әлеуметтік кепілдіктерін қамтамасыз ету;

3) балалардың құқықтарын қамтамасыз етуді, олардың құқықтарының бұзылуының алдын алуды және ерте анықтауды үйлестіру, балалардың құқықтарын қорғау бойынша шаралар қабылдау;

4) Қазақстан Республикасының балалар құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті органы айқындаған тәрбие, білім беру, денсаулық сақтау, ғылым, мәдениет және спорт, әлеуметтік қызмет көрсету және отбасын әлеуметтік қорғау салаларында балалар мүддесі үшін мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру;

5) балалардың құқықтарын қамтамасыз етуге, олардың құқықтарының бұзылуының алдын алуға және ерте анықтауға бағытталған шараларды іске асыруға мониторинг жүргізу;

6) кәмелетке толмағандарға қатысты қорғаншылық және қамқоршылық жөніндегі мемлекеттің функцияларын жүзеге асыру;

7) өз құзыреті шегінде уәкілетті органдар мен ұйымдарды, оның ішінде отбасын қолдау орталықтарын және психологиялық қолдау орталықтарын тарта отырып, отбасылар мен балаларға көмек ұйымдастыру және жеке профилактика шараларын қолдану;

орта білім беру ұйымдарының және техникалық және кәсіптік білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдардың педагог-психологтары мен әлеуметтік педагогтарының бақылауындағы тәуекел тобындағы балаларға, оның ішінде зорлық-зомбылық және қатыгездік туралы хабарлаған, суицидтік ниеттері бар, суицид жасау әрекеттері тіркелген, сондай-ақ педагогикалық сүйемелдеуді талап ететін балаларға; отбасын қолдау орталықтары мен психологиялық қолдау орталықтарының сүйемелдеуінде тұрғандарға; кәмелетке толмағандар істері және олардың құқықтарын қорғау жөніндегі комиссиялардың отырыстарында қаралғандарға;

бұрын балалар құқықтарын қорғау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын ұйымдарда болғандарға (оның ішінде қатыгездік салдарынан);

тұрмыстық зорлық-зомбылық фактілері анықталған қиын өмірлік жағдайдағы адамдарды (отбасыларды) ерте анықтау және оларға қолдау көрсету бойынша мобильді топтар анықтағандарға;

ата-аналары немесе заңды өкілдері тәрбиелеу, оқыту және (немесе) асырау жөніндегі міндеттерін орындамайтын, сондай-ақ тәрбиесіне теріс әсер ететін жағдайларда;

8) осы тармақтың 6) тармақшасында көрсетілген балалардың жағдайын кемінде алты айда бір рет жүйелі түрде тексеру және бағалау;

9) қорғаншылықтағы (қамқоршылықтағы), патронаттық тәрбиедегі, қабылдаушы отбасылардағы және кәсіби қабылдаушы отбасылардағы балалардың жағдайын бағалау және қажетті көмек көрсету мақсатында кемінде алты айда бір рет жүйелі түрде бару арқылы мониторинг жүргізу;

10) кәмелетке толмағандарға қарсы жасалған қылмыстық құқық бұзушылықтар бойынша қылмыстық процесс шеңберінде балаға көмек көрсету және сүйемелдеу жөніндегі жеке жоспар әзірлеу;

11) кәмелетке толмағандар орналасқан білім беру, денсаулық сақтау және халықты әлеуметтік қорғау, мәдениет және спорт жүйелерінің мемлекеттік органдары мен ұйымдарына кедергісіз бару;

12) балалардың құқықтарын қамтамасыз ету, олардың құқықтарының бұзылуының алдын алу және ерте анықтау, сондай-ақ балалардың құқықтарын қорғау бойынша қабылданған шаралар туралы мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдардан ақпарат сұрату;

13) зорлық-зомбылыққа, қатыгездікке, буллингке (қорқытуға) ұшыраған кәмелетке толмағандарды анықтауға қатысу;

14) зорлық-зомбылыққа ұшыраған кәмелетке толмағандардың арнайы әлеуметтік қызметтерге қажеттілігін талдау және ұсыныстар енгізу;

15) зорлық-зомбылыққа, қатыгездікке, буллингке ұшыраған, сондай-ақ зорлық-зомбылықтың куәсі болған кәмелетке толмағандарға көмек көрсету қызметін үйлестіру;

16) зорлық-зомбылыққа, қатыгездікке, буллингке ұшыраған кәмелетке толмағандарды жеке сүйемелдеу;

17) өз құзыреті шегінде мобильді топтардың жұмысына қатысу;

18) балаларға қатысты зорлық-зомбылық пен буллингке қарсы ұлттық ақпараттық науқандар өткізу;

19) балалардың құқықтарын қорғау және қиын өмірлік жағдайдағы балаларға көмек көрсету мәселелері бойынша мемлекеттік, қоғамдық және халықаралық ұйымдардың өзара іс-қимылын қамтамасыз ету;

20) балалар құқықтарын қорғау саласындағы түрлі аспектілер бойынша зерттеулер жүргізу;

21) қиын өмірлік жағдайдағы балаларды тіркеу және есепке алу, оларға көмек көрсету;

22) балалар құқықтарын қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру бойынша ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізу;

23) жергілікті атқарушы органдарға әдістемелік басшылық жасау және қолдау көрсету;

24) кәмелетке толмағандар істері жөніндегі комиссияларға қатысу;

25) өтініштер бойынша жүйелі мәселелерді талдау;

26) балалар күніне арналған іс-шараларды үйлестіру;

27) қорғаншылық органдарының қызметін үйлестіру;

28) бала асырап алу және қамқоршылық бойынша бақылау;

29) заңнамаға қайшы келмейтін өзге функцияларды жүзеге асыру;

30) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өзге өкілеттіктерді жүзеге асыру.

3-тарау. Мемлекеттік орган басшысының мәртебесі мен өкілеттіктері

16. Басқармаға басшылықты басшы жүзеге асырады, ол Басқармаға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның функцияларын жүзеге асыруға дербес жауапты болады.

17. Басқарма басшысы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қызметке тағайындалады және қызметтен босатылады.

18. Басшының өкілеттіктері:

1) Шымкент қаласы әкімдігіне Басқарманың құрылымы мен штаттық кестесі бойынша ұсыныстар енгізеді;

2) өз құзыретіне кіретін мәселелер бойынша құқықтық актілер шығарады, нұсқаулар береді, олар Басқарманың барлық қызметкерлері үшін міндетті;

3) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда Басқарманың атынан өкілдік етеді;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті күшейтуге және мемлекеттік қызмет туралы заңнама талаптарын сақтауға бағытталған шараларды қабылдауды жалпы басқаруды жүзеге асырады, қызметкерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтауын қамтамасыз етеді;

5) Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы №153 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің Әдеп кодексінің сақталуын, атқарушылық және еңбек тәртібін қызметкерлердің сақтауын бақылайды;

6) өз қызметкерлерінің, құрылымдық бөлімшелер басшыларының және Басқарма қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін айқындайды;

7) Қазақстан Республикасының заңдары мен Президент актілеріне сәйкес өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Басқарма басшысы болмаған кезеңде оның өкілеттіктерін орындау қолданыстағы заңнамаға сәйкес оны алмастыратын тұлғаға жүктеледі.

4-тарау. Мемлекеттік органның мүлкі

19. Басқарма заңнамада көзделген жағдайларда жедел басқару құқығында оқшауланған мүлікке ие болуы мүмкін.

Басқарманың мүлкі оған мемлекет берген мүлік есебінен, сондай-ақ өз қызметі нәтижесінде алынған мүліктен (ақшалай кірістерді қоса алғанда) және заңнамада тыйым салынбаған өзге де көздерден қалыптастырылады.

20. Басқармаға бекітілген мүлік облыстық/қалалық коммуналдық меншікке жатады.

21. Егер заңнамада өзгеше белгіленбесе, Басқарма өзіне бекітілген мүлікті және қаржыландыру жоспары бойынша бөлінген қаражат есебінен алынған мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе өзге тәсілмен оған билік етуге құқылы емес.

5-тарау. Мемлекеттік органды қайта ұйымдастыру және тарату

22. Басқарманы қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.